

Ved det grønne bord

HHX
Dansk

2014

Eksamen nr. 2

Forberedelsestid: 60 min.

Eksamination og votering: 30 min.

- Se video: Intro
- Forbered opgaven
- Se video: Eksamen 2
- Diskuter elevens præstation og giv en karakter
- Se video: Votering
- Konkluder hvad der lægges vægt på

Mundtlig eksamen

HHX

Dansk

Fokusområde: Tendenser i tiden

Tekstgrundlag:

Svend Åge Madsen: "Kærlighed ved sidste blik", Ud & Se, oktober 2013

Novellen er skrevet på baggrund af et samarbejde mellem Danmarks Radio og DSB-magasinet UD & SE:

Af **Anya Mathilde Poulsen**

Hvis du har oplevet at have en drøm, som vender tilbage til dig nat efter nat, så har du nu chancen for at lade den tage rejsen fra natlige sværmerier til litteratur på tryk.

Det eneste, du skal gøre, er at beskrive drømmen i det upload-modul, som du finder på forsiden af dr.dk/drøm.

10 anerkendte danske forfattere vil i løbet af 2013 gå på opdagelse i de indsendte drømme og hver lade sig inspirere til en novelle.

Novellerne bliver trykt i DSB-magasinet Ud & Se, og samtidig kan du hente månedens aktuelle novelle som PDF-fil og lydnovelle via dr.dk/drøm.

**DET HANDLER
OM DRØMME**

Månedens forfatter tager i 2013 udgangspunkt i én af læsernes drømme. Du kan være med til at inspirere forfatterne. Se, hvordan du gør, på side 62.

Til højre kan du læse den drøm, Svend Åge Madsen denne måned har valgt. Og herunder kan du få et kig ind i andre læses drømmeverden.

DRØMMEN BAG NOVELLEN

Jeg drømmer tit, at jeg er et utrolig smukt sted. Stedet varierer, men det er altid i et flot udendørslandskab med åbne sletter, frodighed, blomster og vand. Jeg er sammen med andre, der er helt uengagerede i naturen. Jeg har et kamera, som jeg vil forevige naturen med, men jeg forhindres; enten er der intet hukommelskort, eller batteriet er lavt. Jeg er desperat og kæmper evigt forgæves.

KÆRLIGHED VED SIDSTE BLIK

På mange måder var hendes liv perfekt.
Øjeblikket var perfekt. Havde det ikke lige været for det fordømte **VIDEOKAMERA**

AF SVEND ÅGE MADSEN /

ILLUSTRATION JAN OKSBØL CALLESEN

➤ **Jeg drømmer næsten altid, at jeg er på en form for mission. Nogle gange er der en tyv, der har hugget min taske. Andre gange en decideret mission, hvor jeg skal få fat i fx nøgler for at løse gåder og til sidst vinde over de onde. Når jeg vågner, er jeg helt udmattet og kan ikke overskue hverdagen, da jeg har brugt hele natten på at være en helt.**

➤ **Jeg har længe drømt om en person, der hedder det samme som jeg.**

Jeg har en fantastisk tilværelse', videre-sendte hun. 'Her er vi, som I ser, havnet ved en kæmpe stor lagune. Jeg vil nu forsøge at forcere de flere hundrede meter løs sand for at kæmpe mig frem til vandkanten'.

Mens hun sled sig igennem sandet, trøstede hun sig med, at billederne af hendes fødder, der skridt for skridt sank dybt ned i det lysebrune, storkornede sand, ville tage sig godt ud for vennerne. De kunne, for hvert møjsommeligt skridt, følge hendes strabadser. Det blev en suggestiv sekvens, der nok måtte forkortes senere, for anstrengelserne ville virkelig være ulidelige i deres fulde omfang. Til belønning efterfulgt af et smukt blik ud over de kølende bølger med de varierende vige, banker og indsøer.

Vandet var faktisk koldt, når man tog i betragtning, at dette var det sydligste Europa. Et smukt billede af sandalerne og fodaftrykene, der uden tøven førte videre ud i vandet. Uden tøven, fordi det ville se latterligt ud, hvis hun måtte stå og trippe for at overvinde ubehaget ved det kolde vand. Elegant visning af hendes sidste fodaftryk i det tørre sand, som et øjeblik efter blev overskyldet af en bølge og udslettet.

Hun lå og lod solen tørre sig efter at have ba-

det, så meget som kameraet tillod. Der stod ganske vist, at det var vandtæt, men hun ville alligevel ikke risikere noget. I sit stille sind gyste hun ved tanken. At spolere denne kæmpeoplevelse, fordi et skvæt vand ødelagde kameraet.

Det lille gys kom selvfølgelig ikke med på optagelserne. Men hun indså, at det hørte med. Hun ønskede ikke at lyve for venner og andre vidner, der tilfældigt kom ind på hendes rapport. Hudløst ærlig, det havde altid været hendes kendetegn. Sikrede sig dog, at håret dækkede arret i panden. Det var ikke vanskeligt at fremkalde et tydeligere gys, som hun optog, idet hun forklarede den uhyggelige tanke, der havde fremkaldt det. Som afslutning lavede hun en dvælende panorering hen over det pragtfulde landskab. Som ville være gået tabt, hvis kameraet virkelig havde svigtet.

I bussen dannede hun sig et diskret overblik over sine medrejsende. Uden at gå tæt på nogen af dem, ingen skulle føle sig udleverede. Det var sidste dag, de var sammen, nogle skulle fortsætte, hun skulle hjem, når dagen var forbi. Hun regnede med at afslutte med en slags opsummering af turen.

To par ældre mennesker. Will you still need ➤

► Jeg drømte engang, at jeg fik tatoveret Knippelsbro hen over lænden. Er næsten lige flyttet fra Amager til Aalborg, så måske er det et tegn på hjemve? Jeg overvejer at få dén tatovering. En ægte Aamagerplade.

► Jeg drømmer ofte, at jeg er min kæreste utro, og hver eneste gang ringer jeg til hende, grædende, og beder om tilgivelse. Men forleden nat drømte jeg til min forbavselse, at jeg gjorde modstand og smed mod al forventning min affære ud af mit værelse. Siden da har jeg haft mere tiltro til mig selv.

► Jeg drømmer tit, at jeg ser ned på min forlovede i Helmand, der tager sin ni-millimeterpistol, går hen og skyder sine kolleger, sin kaptajn og dernæst sig selv. I drømmen råber og skrider jeg på ham, men han hører mig aldrig. I drømmen bliver jeg også altid hængende og ser ham ligge og dø, og så ved jeg, at jeg ikke har gjort det godt nok som soldaterkæreste. Det er to år siden, han kom hjem fra holdet med verdens værste kolleger ...

► Jeg sidder helt ude på spidsen af et gammelt damptog og peger mod målet, som jeg aldrig ved hvad er, med en sikkerhed jeg aldrig har fundet uden for drømmen.

► Netop som hun havde formuleret dette indfald og beriget vennerne med det, indså hun, at *det rummede en risiko*. Måske var John-Paul typen, der kunne finde på at søge på sine medrejsende

me, will you still feed me, when I'm sixty four? nynnede hun diskret som underlægning. Det kunne ikke genere nogen. Allerede da hun var teenager, kunne hun samtlige Beatles' sange udenad. Ingen tvivl om, hvor hun havde det fra. Når hendes mor kaldte på hende eller talte til hende, sagde hun aldrig hendes navn, men sang det: Mi-chelle. Eller de fleste gange: Michelle ma belle. En overgang troede hun faktisk, at det hele var hendes navn.

Hun forklarede det omhyggeligt, nogle af dem, der fulgte hende, havde ikke hørt historien før. 'Som lille præsenterer jeg mig flere gange som Michelle MaBelle Berg. Og forstod ikke, hvorfor folk grinede af mig'.

Langt de fleste på turen var midaldrende. Mange af dem single og ensomme, så vidt hun kunne bedømme. Where do they all come from? All the lonely people. En del af dem havde ikke engang optageudstyr med. Formodentlig havde de ikke nogen at blive oplevet med.

Kun enkelte omkring hendes alder. En fyr, lyst optimisthår - udtrykket poppede op i hende, idet kameraet gled hen over ham, det føltes, som om hendes venner trak det ud af hende - optimisthår, veltrænet. Ved første blik fik hun en fornemmelse af at have mødt ham før. Men ude af stand til at føre forbindelsen noget sted hen. Måske havde hun bare set ham på internet-hinden. Utroligt mange hun havde mødt, i den periode hvor hun så tv næsten hele tiden. Indtil hun begyndte at blive aktiv, fandt sig selv.

Da hun på hotelværelset gennemså optagelserne, opdagede hun, at mikrofonen ikke alene havde opfanget hans navn, men også hans fødselsår, da han nævnte det til en af de andre. John-Paul, midt i tyverne, næsten præcis jævnaldrende med hende. Hvis han ikke havde været sammen med en pige, smilende rundhovedet brunette, ville Michelle ikke have noget imod at kunne sende et par billeder hjem til vidnerne: John-Paul og hun selv, arm i arm.

Netop som hun havde formuleret dette indfald og beriget vennerne med det, indså hun, at det rummede en risiko. Måske var John-Paul typen, der kunne finde på at søge på sine med-

rejsende. Sådan at han på den måde kunne ramle ind i oplysningen om hendes drømme om at flette fingre med ham. Tanken fik hendes kinder til at blegne.

For i næste øjeblik indså hun, at det måske ikke bare var en risiko, men en chance. Måske greb han et vink. Søgte kontakt med hende. Ved denne tanke blussede hendes kinder, så det ikke kunne skjules for kameraet. Hvad måtte han tænke om hende? Hvis han så det.

Ved frokostbordet i det fri underholdt en af de ældgamle, hvidt skæg og kort hvidt hår, hele forsamlingen. Noget om en rejse engang i hans ungdom. Indrømmede straks, at det var fra en tid, hvor man ikke lavede optagelser, højst sendte et postkort. Derfor kunne han ikke dokumentere de dramatiske og morsomme oplevelser, som han diskede op med.

Michelle tvivlede på troværdigheden af det fortalte. Ikke fordi manden virkede specielt løgnagtig. Men hvem kan, uden billeder og andre optagelser, erindre noget, man oplevede for mere end et halvt århundrede siden? I takt med at hun hobede så mange dokumenterede oplevelser sammen, måtte hun indse, hvor svag og upålidelig hukommelsen var. Mere og mere forsvandt for hende, hvis hun ikke havde adgang til sine optagelser.

Ikke som hendes mor, der hævdede at have en dobbelthukommelse. Som gjorde, at hun levede både i de omgivelser, som de andre også så, og så i en anden tilværelse, hvor hun var sammen med manden, hun altid havde elsket, manden, hun ellers var blevet skilt fra på grund af bedrag.

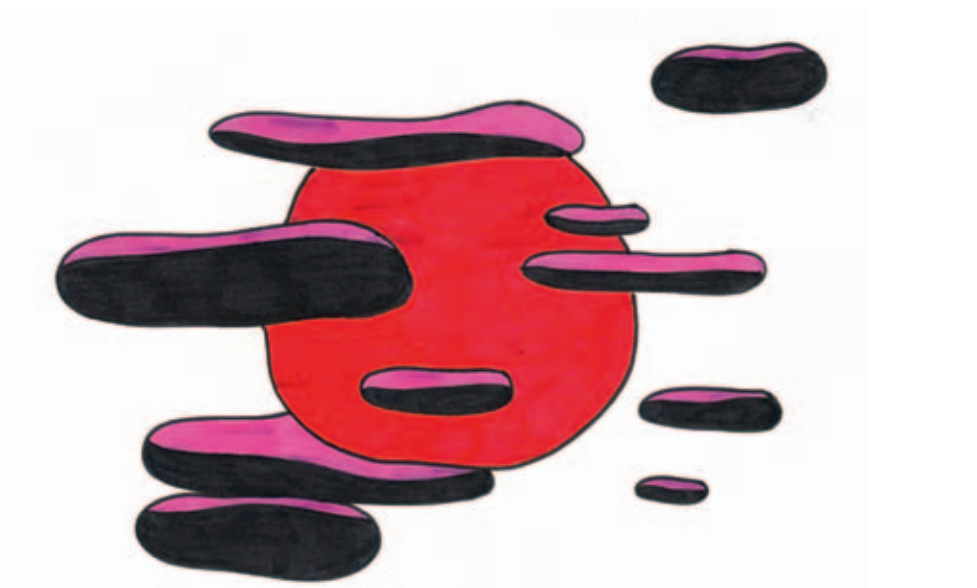
I stedet for at lytte til den fantasifulde fortæller interesserede Michelle sig for måltidet. Det bestod af en række enkle, lokale egnsretter, fik de at vide. Selv om der var et par af tilbuddene, der nærmest bød hende imod, måtte hun smage på hver eneste for at kunne kommentere det og fastholde sammensætningen for eftertiden. Og selvfølgelig til glæde for dem, der fulgte hende.

Om eftermiddagen besøgte de en mindre by. I farten nåede hun ikke at opfatte navnet, men trøstede sig med, at kameraet måtte have fan-

► Lige for tiden drømmer jeg om briller. Jeg har dem selv på og kan ikke rigtig se noget igennem dem, hvilket resulterer i, at jeg har svært ved at kommunikere med dem omkring mig og holde balancen. I virkeligheden har jeg læsebriller, men jeg bruger dem aldrig. Et tegn fra guderne?

► Har haft mareridt hver nat i to år og altid samme forløb. Jeg bliver jagtet udenfor, der er vand omkring mig. Ved ikke, hvad der jagter mig, men jeg skal et sted hen. Er ikke sikker på hvor, men jeg ender altid i store bygninger/stalde, hvor jeg skal redde familie eller dyr og forsvare mig mod aggressive hunde/ulve. Der udbryster ofte brand, og så vågner jeg. Hjælp!

► Jeg har ofte drømt, at der kom en forfærdelig flodbølge og skyllede alt væk. Jeg kunne aldrig gøre noget. Men drømmen ændrer sig med årene, bølgen er blevet mindre, den truer ikke længere verden eller mig. Jeg har endda drømt, at jeg kunne løbe langs stranden, hvor bølgen stod som en mur ved siden af mig, gnistrende klar og turkisblå – jeg lod hånden løbe gennem vandet. Vidunderligt!

get alt, derfor også byskiltet. Da hun gik alene i en af de små gyder, traf hun en lille dreng, hulede kinder og et forgræmmet blik i de store, tristemørke øjne. Hun tilkastede ham en mønt. I skyndingen måtte hun have regnet forkert, usikker på kursen og de fremmede mønter. Sådan at hun i stedet for et par kroner snarere havde givet ham tyve, indså hun til sin ærgrelse. Indtil hun oplevede drengens reaktion. Han kastede sig på knæ og kyssede hendes sandal. Måske havde hun forvandlet hans liv, i hvert fald for en tid. En optagelse, hun var så begejstret for, at det rigeligt var de små tyve kroner værd. Hun var lige ved at gentage spøgen, bange for at have mistet noget af drengens taknemmelighed, der i den grad overrumplede hende. Men hun følte sig ikke rigtig tryk ved, hvad en så overvældende godhed kunne føre med sig.

Til aften, det sidste fællesmåltid før gruppen skulle deles, kom hun til at sidde skråt over for John-Paul. Brunetten var ikke ved hans side. Hvad enten de var blevet venner eller slet ikke hørte sammen. Over bordet udvekslede de et blik, måske næsten et smil, som Michelle næsten ikke nåede at fange, fordi hun havde kniv og gaffel i hænderne.

Om aftenen blev de kørt til solnedgang ved den meget omtalte gyldne kløft. De fleste fra selskabet var optaget af at tage afsked, de der skulle hjem, med dem, der skulle videre. Det virkede, som om Michelle var den eneste, der beundrede det fantastiske landskab bestrålet af den nedgående sol.

Hun prøvede at zoome ind på de forstenede dinosaurspor på den modstående, næsten

lodrette klippeskråning. Lange rækker af kæmpefodaftryk, bevaret i millioner af år. Apparatet nægtede at zoome.

Det var som en drøm. Som om hun havde været her før. Det fantastiske landskab, men uden at kunne opleve det. Som om hun vidste på forhånd, at kameraet ville svigte. Hun var ikke i stand til at se, opfattede ikke andet, end at det forbandede apparat meldte fejl. Måske havde det alligevel taget vand ind.

Så optaget af at trykke på alle knapper, at hun ikke bemærkede, at John-Paul forsigtigt havde nærmet sig.

- Michelle, nynnede han. - Ma belle.

Hun rystede på hovedet for at få ham til at standse. Vente til hun fik skidt til at virke. Det var for vigtigt.

Talte han om fornemmelsen af at have truffet hende før. Ved første blik. Men måske var det bare i en periode, hvor han så forfærdelig meget tv, tilføjede han. Gjorde han nar? Var det hendes replik, han gentog? Kun et gensyn af scenen ville kunne afsløre det.

Hun måtte koncentrere sig om optagelsen. Derefter kunne de tale, derefter kunne hun dele oplevelsen. For meget, hvis ingen hverken hørte ham eller så de ældgamle spor overfor.

Han sagde noget, som hun i sin travlhed ikke rigtig opfattede, om at hans far havde givet ham sit navn, ikke fordi han var specielt optaget af Beatles, deres fornavne. De to vigtigste. Uforståeligt, også han måtte have søgt på nettet. John-Paul, nå ja. Michelle viftede afværgende med hånden. Han skulle vente. Det her ville hun ikke gå glip af. Det her var noget, der skulle indfan-

ÅRETS FORFATTERE

Anna Grue

Rasmus Nikolajsen

Søren Jessen

Erik Valeur

Pia Juul

Marianne Larsen

Ursula Andkjær Olsen

► Svend Åge Madsen

Kim Fupz Aakeson

Lone Hørslev

Jeg kan ikke ... *Jeg kan ikke få lortet til at virke*, skreg hun desperat efter ham

ges, optages, gemmes som det dyreste klenodie. Vent dog et øjeblik.

Men fordi han, John-Pauls far altså, elskede en kvinde, der altid nynnede, når hun sagde sin datters navn.

- Jeg er ikke parat, stønnede hun.

Forsøgte at få displayet til at vise noget andet. Error, stod der. Blev der ved at stå. Trykkede. Teksten forsvandt. Dukkede op nogle sekunder senere. Blinkende, en rød lampe, Error, blink, Error, blink. Men intet om hvilken fejl. Apparatet, som aldrig før havde svigtet hende. Og så i dette afgørende øjeblik. En drøm, en paradisdrom, der var i færd med at blive forvandlet til et mareridt.

Noget om at en eller anden, en anden pige, ved snyd og bedrag havde lagt sig imellem de to, der elskede hinanden. Manden, der kaldte sin søn John-Paul, og kvinden, der altid måtte synge sin datters navn. Forhindrede dem i at nå hinanden, den bedrageriske pige, eller få hinanden, hvad han nu sagde. Hun kunne ikke lytte.

Ikke bare landskabet missede hun, så enestående, uden at hun var i stand til at opfatte det, først når hun indfangede denne solnedgang, og det var ved at være sidste øjeblik, farverne var ved at forsvinde, solen snart sunket ned bag havet. Men også ham, det var umuligt at opfange ham, se hans tøvende smil, modtage hans forvirrende ord. Alt det, der skulle bevares. Men som forsvandt, gled væk fra hende, før hun overhovedet havde indfanget, forstået det, gemt det.

Det eneste, hun opfattede, var tre honk fra bussen. Det aftalte tegn.

- Forhindrede de forelskede i at få hinanden, fortsatte han, også han var desperat, ivrig efter at trænge igennem, uden at hans ord gav mening, fordi hun måtte koncentrere sig om apparaturet.

- Manden, der opkaldte sin søn efter to sangere, og kvinden, der opkaldte sin datter efter deres sang, gentog han. I hvert fald mente hun at have hørt det før. Men måske havde hun bare selv forestillet sig ordene, fordi de indgik i hans

tale, den lange kæde af sætninger, som han fortvivlet forsøgte at få til at trænge ind i hende, som om han havde forberedt dem, uden at hun var i stand til at modtage dem. Derfor tabt, evigt tabt, hun, som havde svoret, at intet måtte gå tabt, intet betydningsfuldt, alt skulle gemmes.

Arrigskab fik hende til at stampe i jorden. Sværge og bande, så den fremmede fyr, som hun kendte så godt, havde kendt altid, blev forskrækket, troede øjensynligt, at hendes eder og forbandelser gjaldt ham og hans tilnærmelser, hans kaotiske ordstrøm. Som hun stadig ikke var i stand til at opfange. Eller også var det, fordi han var bange for at komme for sent til bussen, som nu speedede op, to gange, for at vise at det var alvor. Og alle de passagerer, der skulle fortsætte, var allerede steget ind i den, kun John-Paul stod tilbage.

- Jeg kan ikke ... Jeg kan ikke få lortet til at virke, skreg hun desperat efter ham, idet han løb hen og sprang på bussen, netop som den begyndte at køre med endnu et kraftigt honk til hilsen.

Tilbage den halvdel af selskabet, der skulle hjem. Forsvindende i en støvsky bussen med dem, der skulle videre. Landskabet dumpt og formørket, efter at solen var forsvundet. Hun gad ikke sanse det. Hun orkede ikke at give det ord. Ingen ville alligevel høre dem. Hun klamrede sig til det fordømte apparat, i håb om at det, imod alle odds, skulle have opfanget noget af dette vistnok enestående øjeblik. Noget at mindes. Noget at gemme. 📌

GIV OS DIN DRØM

Novelleserien er produceret og forfatterne udvalgt i samarbejde med DR.

Du kan læse alle de indsendte drømme på dr.dk/drom

Her kan du også downloade novellen som lydpodcast og læse et interview med månedens forfatter.

Sådan gør du

Skriv kort, maksimum 400 tegn. Du må gerne være anonym.

Sms 'ZZZZ' efterfulgt af din tekst til 1212.

Eller gå ind på dr.dk/drom og udfyld formularen.

SVEND ÅGE MADSEN

Født 1939. Har siden debuten i 1963 udgivet mange romaner, noveller, børne- og ungdomsbøger og skuespil. I foråret 2013 udkom 'Pigen i cementblanderen', som består af en række fortællinger, der vokser sammen til en roman.